

Ajankohtaista
elinikäisestä
ohjauksesta nro
19, toukokuu 2021

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

TERVETULOA ELINIKÄISEN OHJAUKSEN AJANKOHTAISKATSAUKSEN PARIIN!

Tässä vuoden 2021 toisessa ajankohtaiskatsauksessa esitellään tiiviisti huhtikuun 9. päivän ELO-foorumin kokouksessa käsitelty ELO-strategian toimeenpanosuunnitelma vuosille 2021-23. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus kertovat, miten he omalta osaltaan ovat käynnistäneet strategiaan liittyviä hankkeita ja kohdentaneet rahoitusta ohjaajien täydennyskoulutukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat julkaisseet maaliskuussa katsauksen ruotsinkielisen koulutuksen tilanteesta Suomessa. Selvityksessä otettiin kantaa ohjauksen ja ohjausalan koulutuksen vahvistamisesta tulevina vuosina. Huhtikuussa julkaistiin VN TEAS-sarjassa digitalisoituvan Suomen työmarkkinatietoa koskeva selvitys, jossa tehtiin kehittämisehdotuksia työmarkkinatiedon käytön tehostamiseksi. Kohtaamo-hanke on puolestaan koonnut keväällä 2021 ohjaamojen työntekijöiltä kokemuksia monialaisesta ohjaustyöstä.

Hanke-esittelyssä ovat vuorossa AIKU-hanke Etelä-Savosta sekä jatkuvan oppimisen edistämistä tarkasteleva OsaajaKS-palveluketju Keski-Suomesta. Helsingin kaupungin edustajat esittelevät, miten kaupunki suunnittelee oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvän ohjauksen toteutusta käytännössä.

- [ELO-strategian 2020-23 toimeenpanosuunnitelma](#)
- [Oppilaanohjaajan työn tärkeys näkyvämmäksi perusopetuksessa](#)
- [Opetushallitukselta rahoitusta opinto-ohjaajien täydennyskoulukseen](#)
- [En ljusnande framtid för studiehandledningen och vägledningen i Svenskfinland](#)
- [Helsingin kaupunki valmistautuu oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tehostettuun ohjaukseen](#)
- [Monialaisen työn opit ja oivallukset](#)
- [Jatkuvan oppimisen palveluketju OsaajaKS kokoaa koulutus- ja uraohjauspalvelut yhteen Keski-Suomessa](#)
- [Aikuisten ohjaustoiminnan konseptointi ja mallintaminen Etelä-Savossa –hanke](#)
- [Työmarkkinatieto digitalisoituvassa Suomessa](#)

Seuraava ajankohtaiskatsaus ilmestyy syyskuussa 2021.

Ajankohtaiskatsaus pdf:nä

Antoisia lukuhetkiä!

ELO-strategian 2020-23 toimenpidesuunnitelma ja toteutumisen seuranta 2021

Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden ministeriryhmä vahvisti 1.3.2021 ELO-strategian ja siinä esitetyt toimenpide-ehdotukset. Valtakunnallinen ELO-foorumin kokouksessa 9.4.2021 tarkasteltiin ensisijaisesti strategian toimenpidesuunnitelmaa ja toteutumisen seurantaa.

Osa toimenpide-ehdotuksista sisältyy jo meneillään oleviin hallitusohjelmaan sisällytettyihin hankkeisiin. Esimerkiksi saavutettavuutta pyritään edistämään opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa opinto-ohjauksen kehittämissuunnitelmassa eri kouluasteilla. Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä tavoitteena on vahvistaa ohjausta jatkumona alueellisena monialaisena yhteistyönä. Aikuisten uraohjauksen kehittäminen sisältyy työ- ja elinkeinoministeriössä pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönotossa sekä alueellisten ELO-verkoston toiminnan vahvistamiseen yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRF) kautta on esitetty toimenpiteitä työelämän rakennemuutoksia tukeviin koulutukseen, ennakointiin, ohjaukseen, osaamisen arviointiin sekä validointiin sekä jatkuvan oppimisen digitaaliseen palvelukokonaisuuteen. Myös elinikäisen ohjauksen tiedolla johtamisen mallia, urasuunnittelutaitojen kehittämishanketta sekä ohjausalan ammattilaisten täydennyskoulutusta pyritään rahoittamaan kestävä kasvun ohjelman kautta.

Työllisyyden ja jatkuvan oppimisen palvelukeskus pyrkii käynnistämään toimintansa syksyllä 2021, ja sen yhtenä tehtävänä on tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittäminen ja koordinointi. Ohjauksen koordinaatiotehtäviä sisältyy myös KEHA-keskukseen sijoittuvassa monialaisten palvelujen tukirakenteessa.

Strategiaa toteutetaan myös muuten kuin keskeisissä hallitusohjelman toimenpiteissä, ja ELO-foorumi sekä työjaosto seuraavat käynnistyneiden hankkeiden etenemistä yhteistyössä alueellisten ELO-verkoston kanssa. ELO-verkoston vetäjät sekä alueelliset jatkuvan oppimisen koordinaattorit keskustelevat TNO-foorumissa 26.-27. toukokuuta alueellisesta yhteistyöstä, ja syksyllä toteutetaan kolmas valtakunnallinen ELO-foorumin verkko-seminaari strategian etenemisestä.

Strategiaa koskevaa viestintää varten kevään aikana julkaistaan vielä strategian esite (FI, SE, ENG) sekä englanninkielinen videoesitys. Seuraavan vuoden ajan ELO-foorumin työjaoston vetäjänä toimii Ulla-Jill Karlsson opetus- ja kulttuuriministeriöstä, koska Anna Toni työskentelee ensi kevääseen saakka Suomen EU-edustossa Brysselissä.

Kirjoittajat:

Anna Toni, Erityisasiantuntija, Työ- ja elinkeinoministeriö
anna.toni@tem.fi

Ulla-Jill Karlsson, Neuvotteleva virkamies, Opetus- ja kulttuuriministeriö
ulla-jill.karlsson@minedu.fi

Yksityiskohtaisemmat tiedot strategian toimeenpanosta on tallennettu [ELO-foorumin 9.4.2021 kokouksen materiaaleihin](#).

[Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2020

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

Oppilaanohjaajan työn tärkeys näkyvämmäksi perusopetuksessa

Oppilaanohjaajan työ on monipuolista ja vastaa useisiin oppilaiden yksilöllisiin ohjaustarpeisiin. Oppivelvollisuuden laajenuksen myötä perusopetuksen aikana hyvin tehdyn ohjaustyön merkitys korostuu. Oppivelvollisuuden päättyessä vasta 18-vuotiaana tai tutkinnon suoritukseen, perusopetuksen jälkeisen mielekkään ja pysyvän opiskelupaikan löytäminen jokaiselle oppilaalle on ensiarvoisen tärkeää. Se on lopputulos hyvin suunnitellusta ja tehdystä ohjaustyöstä.

Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus antaa mahdollisuuden entistä johdonmukaisemmin suunnitella jatko-opintoja niiden 8. ja 9. luokan oppilaiden kanssa, joiden tulevaisuuden suunnitelmat tai hakutoiveet ovat vasta muotoutumassa. Tärkeää on muista, että oppilas on oman tulevaisuutensa paras asiantuntija ja siksi myös ensisijainen toimija tässä työskentelyssä.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi oppilaanohjaaja käyttäen siihen ammattitaitoaan, johon kuuluu pedagogiseen työskentelyyn liittyvä oppilaantuntemus. Jatko-opintosuunnitelmaa hahmotellaan yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja minkälaisen työllistymisen koulutus mahdollistaa. Ohjaus myös aloitetaan riittävän varhain, jotta aikaa jää myös suunnitelmien kypsyttelylle.

Opetushallitus on täsmentänyt **perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden** määräyksiä oppilaanohjauksen järjestämiseen liittyen. Jatkossa opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa myös, miten tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus sekä jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin järjestetään oppilaanohjauksessa. Täsmennykset liittyvät oppivelvollisuuden laajentamiseen ja niiden mukaan päivitettyt paikalliset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön kouluissa 1.8.2021 alkaen.

Täsmennykset koskevat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kappaletta 15.4.19: Oppilaanohjaus sekä kappaletta 1.4: Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut.

Kirjoittaja:

Riia Palmqvist, Opetusneuvos, Opetushallitus
riia.palmqvist@oph.fi

Lisätietoa:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset kappaleisiin 1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut sekä 15.4.19 Oppilaanohjaus

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2020

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

Opetushallitukselta rahoitusta opinto-ohjaajien täydennyskoulutukseen

Opetushallitus jakaa vuosittain noin 15 miljoonaa euroa valtion rahoittamaa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutusavustusta. Sen tavoitteena on edistää opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa toimivan henkilöstön jatkuvaa oppimista ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää ammatissa tarvittavaa osaamista. Opetushallituksen rahoittamat henkilöstökoulutukset ovat maksuttomia osallistujalle. Henkilöstökoulutuksella tuetaan hallituksen koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanoa ja kehitetään toimintaympäristön muutoksiin sopeutumisessa tarvittavaa osaamista. Vuonna 2021 haun aikaisempiin teemoihin lisättiin oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon tukeminen sekä oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittäminen. Kaiken kaikkiaan hakemuksia saapui yhteensä 406, joista ruotsinkielisiä oli 25.

Eryteisesti oppilaan ja opinto-ohjauksen koulutuksilla ajatellaan jatkossa olevan keskeinen tehtävä koulutuksellisen tasa-arvon näkökulmasta. Koulutusten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa oppilaan- ja opinto-ohjauksen laadukasta toteutumista, toimintatapoja, tutkimusperustaisuutta, systemaattisuutta sekä jatkumoa peruskoulusta toiselle asteelle. Oppilaan- ja opinto-ohjauksen teema-alueeseen hakemuksia saatiin 16 kappaletta (4% hakemuksista), joista hyväksytyksi tuli seitsemän hanketta. Hankkeiden toteuttajat olivat pääsääntöisesti ammattikorkeakouluja. Hankkeiden koulutukset kohdistuvat muun muassa uraohjaukseen, joissa ohjaushenkilöstö saa valmiuksia tukea oppilaita jatko-opiskelupaikan valinnassa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen osaamidentiteettiperusteisen, tulevaisuustaitoja kehittävän ohjauksen ja opetuksen toteuttamisessa.

Vuoden 2021 haun teemat:

- Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon tukeminen
- Jatkuvan oppimisen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vahvistaminen
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen mukaan lukien digitalisaation tasa-arvon lisääminen
- Osallisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä kiusaamisen ehkäisy oppimisyhteisöissä
- Oppimisen tuen ja yksilöllisten oppimispolkujen uudistaminen
- Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittäminen
- Oppilaan ja opiskelijan arviointiin liittyvän osaamisen sekä opetuksen ja koulutuksen laadun vahvistaminen
- Kielellisen ja kulttuurisen osaamisen vahvistaminen
- Kestävän elämäntavan vahvistaminen
- Johtamisosaamisen ja yhteisöllisen kehittämisen vahvistaminen

Kirjoittaja:

Pia Kola-Torvinen, Opetusneuvos, Opetushallitus
pia.kola-torvinen@oph.fi

Lisätietoa:

Vuoden 2021 opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutusvaltionavustukset:
<https://www.oph.fi/fi/funding/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-henkilostokoulutus-2021>

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaä pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

<https://peda.net/hankeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

En ljusnande framtid för studiehandledningen och vägledningen i Svenskfinland

I snart 10 års tid har Regionförvaltningsverkens svenska enhet för bildningsväsendet ansvarat för koordineringen och utvecklingen av de svensk- och tvåspråkiga vägledningstjänsterna i Finland. Det har varit en spännande resa, samtidigt som det tidvis varit bekymmersamt att vittna bristen på utbildningsmöjligheter till elev- och studiehandledare på svenska, utmaningen att ordna ungdomstjänster och ungdomsverkstäder på svenska i delar av landet samt inse avsaknaden av ett större forskningssammanhang kring vägledning på svenska i Finland. Vi på RFV har fört fram dessa utmaningar – påpekat utvecklingsbehoven i utlåtanden, på sammanträden, i arbetsgrupper vi deltagit i. Men det har också etablerats starka sammanhang för vägledningen på svenska i Finland under dessa år: det finns svenskspråkiga sektioner för livslång vägledning i Nyland och i Egentliga Finland, tvåspråkiga LIV-sektioner i Österbotten och i Mellersta Österbotten, RFV ordnar Vägledardagarna varje år som en konferens och fortbildning för alla svenskspråkiga studiehandledare och vägledare, ELOLIV-sammankomsten har skapats och samlar alla LIV-sektioner i landet till gemensam träff. Finland har dessutom nyligen fått en strategi för vägledningen som Statsrådet och UKM:s och ANM:s gemensamma nationella organ LIV-forumet gett ut *Strategin för livslång handledning 2020–2023*.

Nu har därtill en alldeles ny rapport utkommit med ett eget kapitel om utvecklingsbehoven och åtgärdsförslagen för elev- och studiehandledningen samt karriärvägledningen på svenska i Finland. Det är fråga om undervisnings- och kulturministeriets publikation 2021:9 *Den svenskspråkiga utbildningen i Finland: särdrag, utmaningar, utvecklingsbehov och förslag till åtgärder*. Utredningen är gjord av Gun Oker-Blom på uppdrag av undervisningsministern och i enlighet med Regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering (10.12.2019). Utredningen är unik i sitt slag och ger en omfattande lägesbeskrivning av den svenskspråkiga utbildningen och småbarnspedagogiken i Finland. Avsikten har varit att svara mot den brist på helhetsbild och bristen på data och utredningar gällande den svenska lärtigen från småbarnspedagogik till tredje stadiets utbildning. Utredningen initierades med regionala dialogseminarier och fortsatte sedan med en omfattande webbenkät, där 1013 personer deltog, en extra enkät till utbildningsanordnarna, samt ett stort antal intervjuer med personer från alla sektorer inom utbildningen, sammanlagt 57 personer. Som stöd för genomförandet av utredning fanns en referensgrupp, vars ordförande var Mona Forsskåhl, och referensgruppens sekretariat med tjänstemännen Ulla-Jill Karlsson, Anna Mikander och Sanna Vahtivuori-Hänninen från UKM. Som utredningsassistent fungerade Minka Lindroos från Utbildningsstyrelsen.

Kapitel 8 ger en bild av studiehandledningen och vägledningen i dagsläget med visioner och åtgärdsförslag för framtiden. Stycket lyfter behovet av utvidgade och kontinuerliga utbildningsmöjligheter inom elev- och studiehandledning samt behovet att skapa ett forskningssammanhang i handledarvetenskap på svenska i Finland. Stabil finansiering och resurser efterlyses från UKM till Åbo Akademi och Helsingfors universitet för att skapa förutsättningar för forskning, mer utbredd och kontinuerlig utbildning inom branschen samt för att öka utbudet och tillgängligheten till regelbunden kompetensutveckling för elev- och studiehandledare. Det handlar om antal studieplatser, den regionala spridningen av studiemöjligheter, omfattningen, innehållet och kvaliteten av handledar- och vägledarutbildningarna, och om fortbildningsmöjligheterna samt forskningen inom handledarvetenskapen och vägledningspraktiken på svenska i Finland. Även svenskskunniga ansvarspersoner efterfrågas i reform- och utvecklingsarbetet samt tillräckliga studiehandledningstjänster på svenska vid högskolorna.

Förändringstrycket och åtgärderna föranleds av samhällsutvecklingen, flera utbildningsreformer och arbetslivets förändring där kraven på utökad och reformerad handledning och vägledningskompetens behövs. Behörighetsgraden är lägre bland elev- och studiehandledarna i Svenskfinland än på finskt håll, rekryteringen av personal är utmanande och det erbjuds inte utbildning nog för alla intresserade – för det finns ett stort intresse bland lärare över lag att vidareutbilda sig till studiehandledare (Vuorinen, 2020 s. 16, i Oker-Blom 2021 s. 136). Intresse och motivation till kontinuerligt lärande är en viktig potential att ta vara på. Flerformsutbildningar i samarbete mellan flera aktörer och flexibla studiemöjligheter är också ett av åtgärdsförslagen i rapporten.

På RFV gläds vi åt att behoven nu uttalas så specifikt, finns överblickbara och kontextualiserade i en större lägesbeskrivning, att åtgärdsförslag och aktörer benämns. Samarbete lyfts också som en resurs i rapporten och genom samarbete kan god ansvars-, arbets- och resursfördelning åstadkommas. Vi ser en ljusnande framtid för den livslånga vägledningen på svenska i Finland!

Text:

Disa Widell, Överinspektör för bildningsväsendet
Svenska enheten för bildningsväsendet
Regionförvaltningsverket för Västra och Inre Finland
disa.widell@avi.fi

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Pala pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

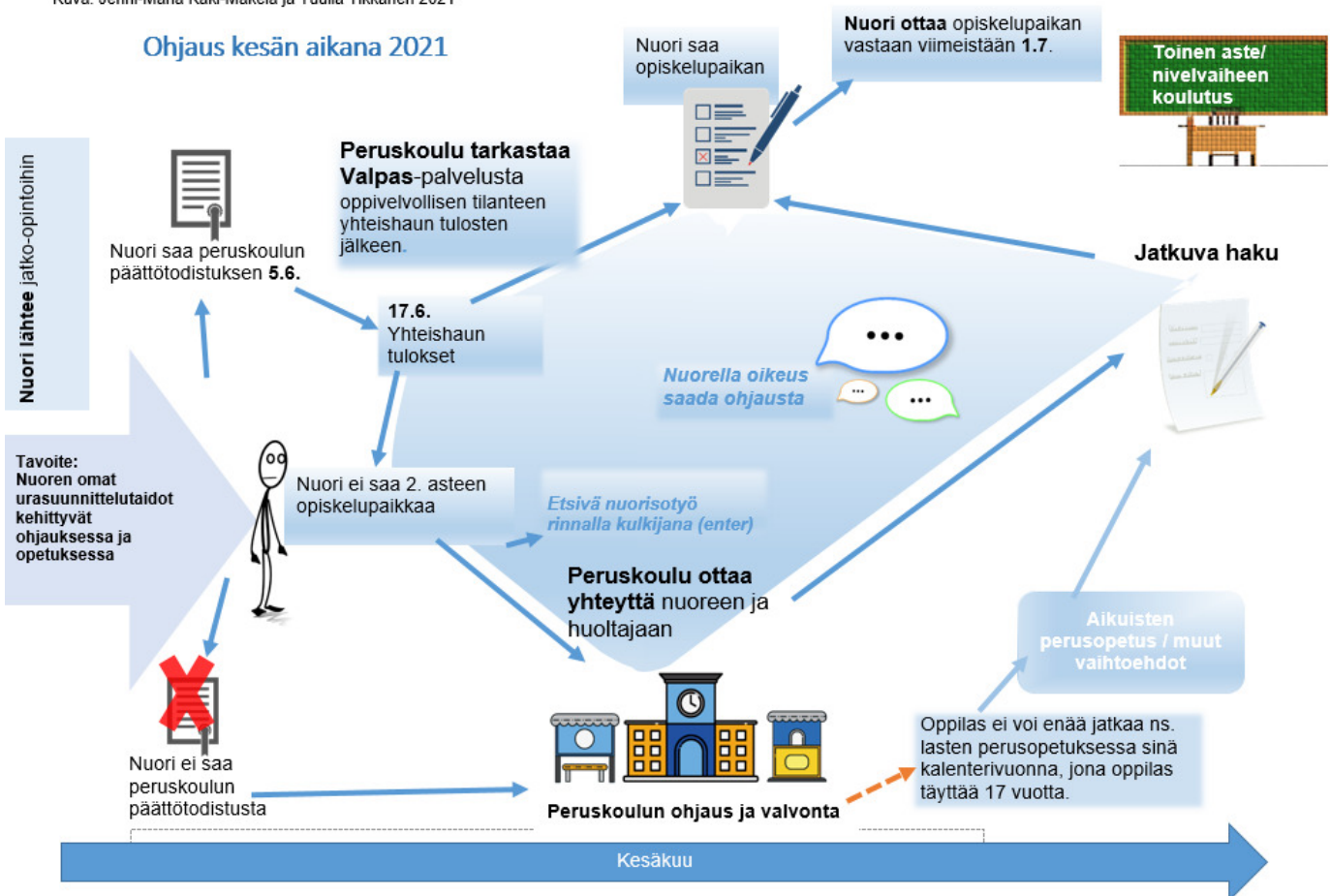
Valmistautuminen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tehostettuun ohjaukseen

Oppivelvollisuuden laajentuminen tuo perusopetukseen 1.8. 2021 alkaen uuden **tehostetun ohjauksen** tehtävän 8. ja 9. vuosiluokille. Olemme lähteneet kehittämään tehostettua ohjausta osana perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittämishanketta vuosille 2021-2022. Tässä kehittämisen kärkinä ovat työelämäpainotteinen perusopetus, perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyön muodot sekä koulujen toimintakulttuurissa ”koko koulu ohjaa” –periaatteen vahvistaminen. ”Kaikki ohjaa” –periaate edellyttää johtamista, rehtorin ja opon tiivistä yhteistyötä, jotta henkilöstö sitoutuu mukaan.

Pääkaupunkiseudulla nuorten yksilöllisiä vahvuuksia painottava **TEPPO** –työelämäpainotteinen perusopetus on laajalti käytössä oleva nuorten toimijuutta ja opintoihin sitoutumista vahvistava toimintamalli. Siitä saatuja myönteisiä kokemuksia on luonteva jatkaa osana oppivelvollisuuden laajentamisen ja tehostetun ohjauksen tavoitteita. Tehostetun ohjauksen tavoitteena on antaa nuorelle pärjäämiskykyä eli taitoja, joiden avulla hän oppii hallitsemaan itseään ja kasvuaan koskevia asioita ja valintoja niin opinpolulla kuin koko elämässään. Tähän tarvitaan moniammatillisten toimijoiden verkostoyhteistyötä.

Tärkeä osa tehostettua ohjausta on ennakoiva monialainen ohjaustyö nuoren yksilöllisistä tarpeista käsin peruskoulun aikana ajoissa ennen päättövaiheen valintoja. Saattaen vaihtava –nuori saa toimijuudelleen vahvaa tukea moniammatillisesta ohjaustyöstä siirtyessään peruskoulusta toisen asteen opintoihin, kun tiedonsiirtoon, tutustumisiin ja tietoon työelämästä, uramahdollisuuksista ja ammattialoista on yhteistä tahtoa ja käytännöllisiä toimintatapoja. Ajoissa peruskoulun aikana tehtävä vahva koulutusrajat ja hallintokunnat ylittävä yhteinen moniammatillinen työ auttaa ammatillaisia ennakoimaan viisaasti mahdollisia haasteita nuoren opinpolulla ja näkemään nuoren kokonaistilanteen paremmin. Se avaa ikkunoita tiedolla ohjaamiseen ja ohjaukselliseen innovointiin, kun ohjaustyössä on laaja-alainen ammatillinen ja tutkimuksellinen osaaminen mukana. Yhteinen osaamisen jakaminen auttaa kehittämään toimivia ns. matalan kynnyksen toimintatapoja nuorten tarpeisiin erityisesti ohjauksen liittymispinnoissa, joissa nuori valmistautuu, lähtee ja tulee uuteen oppimisen ja kasvun ympäristöön.

Kuva: Jenni-Maria Käki-Mäkelä ja Tuulia Tikkanen 2021

Kuva: Helsingin kaupungin suunnittelema toimintamalli perusopetuksen jälkeen toteutettavalle ohjaukselle

Eri koulutusasteiden ja yli hallintorajojen toimijoilla on tällä hetkellä erinomaisia toimintatapoja ja malleja nuorten kasvun, oppimisen ja kehityksen palveluina. Mutta osataanko ja onko paikkoja jakaa tätä osaamista? Ehkä suurin työ oppivelvollisuuden laajentamisessa onkin oivallus tai suostumus nähdä oma työ osana nuoren kokonaisvaltaista ohjauspalvelua, jota toteuttaa oman palvelun viitekehystä käsin eri ammattilaiset yhdessä. Peruskoulussa opo arvioi oman asiantuntijuutensa kautta nuoren tehostetun ohjauksen tarvetta. Jo edellä mainittujen teemojen lisäksi kulttuurin ja kielen huomioiminen, nuoren hyvinvointi, osallisuus ja kuuleminen itseä koskeissa asioissa ja valinnoissa, kodin ja koulun yhteistyö, tiedolla ohjaaminen ovat myös huomioitavia näkökulmia tehostettuun ohjaukseen. Näissä teemoissa voi onnistua monialaisen ohjauksen verkostotyönä, joka jakaa näkemyksen ohjauksesta elinikäisenä matkana ja kasvuna.

Kirjoittajat:

Riina Ståhlberg, Erityissuunnittelija

Kasvatus ja koulutus, Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö

Helsingin kaupunki

riina.stahlberg@hel.fi

Tuulia Tikkanen, Erityissuunnittelija

Kasvatus ja koulutus, Perusopetuspalvelu

Helsingin kaupunki

tuulia.tikkanen@hel.fi

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

<https://peda.net/hankeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

Monialaisen työn opit ja oivallukset

Maaliskuussa kysyimme ohjaamoiden työntekijöiltä, mitä ohjaamotyöstä on opittu ja oivallettu ja mitä monialaisen työn oppeja haluaisi jakaa muillekin. Vastauksia tuli 16 kappaletta, mutta jaetut kokemukset olivat sitä arvokkaampia.

Monialaisen työn organisoimiseen liittyvistä vaikeuksista saivat eniten mainintoja

- hallintorajojen ylittäminen eri organisaatioiden kesken, kun eri sektorien toimijoilla on totutut lokeronsa, toimintatapansa, tietojärjestelmänsä
- tietämättömyys toisen palveluista ja menetelmistä ja ammatillisista käytännöistä
- esimiesten ja ylemmän johdon sitoutumattomuus
- yhteisen ajan puute.

Tärkeimpinä onnistumisen elementteinä nähtiin

- toisen osaamisen ja asiantuntemuksen kunnioitus
- yhteisen ajan järjestäminen ja yhteisen keskustelun käyminen
- omien organisaatioiden aito tahtotila monialaisen palvelun kehittämiseen ja epävarmuuden sietäminen.

Parhaina ratkaisuuina kiperiin kysymyksiin mainittiin

- yhteisten prosessien suunnittelu ja niistä sopiminen - ei toimita vain oman organisaation käytäntöjen mukaan
- avoin tiedonvaihto ja oman asiantuntemuksen jakaminen muille
- asiakaslähtöisesti toimiminen: asiakkaat ovat yhteisiä ja heidän tarpeidensa mukaan sovitellaan, joustetaan ja hyödynnetään verkostoa oikea-aikaisesti

Kyselyn vastaukset heijastivat hyvin niitä jännitteitä, joiden kanssa verkosto-organisaatiot ja monialaista työtä tekevät työyhteisöt päivittäin kamppailevat. Jännitteet ovat paradoksaalisia ja pysyviä ilmiöitä, koska niiden osatekijät ovat itsessään mielekkäitä. Hyödyt saattavat kertyä eri toimijoille, joten jännitteiden taustalla piilee usein eturistiriitoja. Esimerkiksi:

- Selkeät roolit helpottavat asiakasprosessin sujumista, mutta uudella tavalla tekeminen ja oman roolin ulkopuolelle astuminen lisää oppimista.
- Omiin tarpeisiin optimoitu järjestelmä ja sujuva jargon lisää tehokkuutta, mutta vaikeuttaa verkosto-organisaation elintärkeää tiedonvaihtoa.
- Asiakastapauksista oppiminen hyödyttää työntekijöitä ja organisaatiota, mutta asiakkaalla on vahva yksityisyyden suoja.

Vastausten perusteella monilla vastaajilla on hyvä ymmärrys siitä, että verkosto-organisaation toimintaa auttavat verkostotyön hyväksi havaitut kulmakivet: tunteminen, luottaminen ja sitoutuminen (ks. esim. Järvensivu, 2019). Myös kompleksisuusteorioiden mukaan sotkuisten ongelmien ratkaisu piilee systeemin osien välisessä suhteessa. Monialainen työ on osoittautunut hyväksi ratkaisuksi. Kuntien toimintakentän moninaisuus, monitasoisuus, monimuotoisuus ja yhteenkietoutuneisuus vaativat myös palvelutuotannolta kompleksisuuden lisäämistä (vrt. Zitting, Joensuu & Puustinen 2018)

Kirjoittaja:

Satu Meriluoto

Kohtaamo-hanke / Keski-Suomen ELY-keskus

Lähteet:

Järvensivu, T. (2019) Verkostojen johtaminen: opi ja etene yhdessä. 2019. BoD - Books on Demand.

Zitting, J., Joensuu, M. & Puustinen, A. (2018) Kunnat ja verkostot – himmeleitä, hirveitä ja hässäkkää. Teoksessa J. Lammintakanen & S. Laulainen Sanna (toim.), *Kohti vaikuttavaa päätöksentekoa ja johtamista hyvinvointipalveluissa* (s. 60–72). Kuopio: University of Eastern Finland.

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaajien palautteita](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

Jatkuvan oppimisen palveluketju OsaajaKS kokoaa koulutus- ja uraohjauspalvelut yhteen Keski-Suomessa (draft)

Keski-Suomessa kehitetään uraohjauspalveluita osana työllisyyden kuntakokeilua. Rakenteilla on jatkuvan oppimisen OsaajaKS-palveluketju, joka tuo työllisyyttä tukevan palvelukokonaisuuden helposti työnhakijoiden saataville. Tavoitteena on, että asiakas löytää esimerkiksi koulutusta, joka edistää myös työllistymistä.

Uraohjauksen tehtävänä on auttaa työnhakijaa tunnistamaan omaa osaamistaan, kouluttautumistarpeitaan ja työllistymismahdollisuuksiaan. Onnistuneen ohjauksen avulla oman alan työtä etsivä tai uramuutosta suunnitteleva ihminen löytää tien työllistyä esimerkiksi koulutuksen kautta. Keski-Suomessa rakennetaan parhaillaan OsaajaKS-palveluketjua, joka tuo yhteen alueen koulutus- ja uraohjauspalvelut sekä kehittää työllisyyttä tukevaa opintotarjontaa.

OsaajaKS-palveluketju tarjoaa työnhakijoille mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen eli työuran aikaiseen osaamisen kehittämiseen. Palveluketjua rakentavassa hankkeessa on useita alueen oppilaitoksia: projektia koordinoivan Jyväskylän yliopiston ohella mukana ovat JAMK, Gradia, Poke, Humak, Alkio-opisto, Jyvälän kansalaisopisto, Jyväskylän kansalaisopisto sekä Jyväskylän kesäyliopisto.

Koulutusta ja uraohjausta kehitetään Keski-Suomen työllisyyden kuntakokeilun asiakkaita ajatellen, mutta samalla palveluketjusta pyritään luomaan mallia, jota voidaan hyödyntää eri puolilla Suomea. Jyväskylän seudun työllisyyskokeilussa on noin 12 000 työnhakijaa Jyväskylästä, Laukaasta, Muuramesta ja Äänekoskelta.

Omavalmentajien tueksi moniammatillinen uraohjausverkosto

OsaajaKS-palveluketjun uraohjauspalveluita koostaa ja kehittää hankkeessa oma työryhmänsä, jossa on asiantuntijoita eri oppilaitoksista. Työn tarkoituksena on tukea erityisesti työllisyyden kuntakokeilun asiakkaiden omavalmentajia, jotka antavat henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta työnhakijoille.

”Tavoitteenamme on koota yhteen moniammatilliset uraohjauspalvelut, jotta työnhakija löytää sopivaa koulutusta osaamisensa kehittämiseksi ja työllistymisensä edistämiseksi”, kertoo Kaisa Lassila Gradialta. Hän on uraohjausta kehittävän työryhmän koordinaattori.

Moniammatillinen ohjausverkosto on tärkeä, jotta työnhakija saa oikeanlaista tukea. Työllistymisen esteenä voivat olla niin sosiaaliset, terveydelliset kuin taloudellisetkin syyt. Tällöin on tärkeää, että asiakkaan saatavilla on hänelle sopivia palveluita, koska asiakkailla on hyvin erilaisia tarpeita. Työllisyyden kuntakokeilun asiakkaita ovat muun muassa kaikki alle 30-vuotiaat sekä kaikki vieraskieliset työnhakijat.

Myös omavalmentajat saavat verkostosta tukea työlleen. Heillä on merkittävä rooli henkilökohtaisen ohjauksen antajina. Omavalmentajien keskeinen tehtävä on kohdata työtä hakeva ihminen ja tukea tämän omatoimisuutta, motivaatiota ja osaamista.

”Työnhakijan tilannetta on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti, ajan kanssa. Uraohjaus on pitkän tähtäimen toimintaa, joka voi kestää vuosia. Kun saamme luotua toimivan uraohjausverkoston, kenenkään ei tarvitse olla joka alan asiantuntija”, Lassila summaa.

Tiiviimpää yhteistyötä myös työnantajien kanssa

Yksi uraohjauksen haasteista on niin sanottu kohtaanto-ongelma työnhakijoiden ja työnantajien välillä. Esimerkiksi Keski-Suomessa työntekijöitä tarvitaan sosiaali- ja terveysalalla, kone- ja tuotantotekniikassa sekä ICT-alalla, mutta osaavia tekijöitä ei ole riittävästi. Tätä yhtälöä ratkoo myös OsaajaKS-palveluketjua rakentava hanke.

”Tuemme työllisyyttä myös vahvistamalla yhteistyötä työnantajien kanssa. Olemme kartoittaneet hankkeessa, millaista osaamista keskisuomalaiset työnantajat tarvitsevat työvoimapulasta kärsivillä aloilla. Osaamisen kehittäminen, siis koulutus, on välivaihe ihmisen tyouralla ja keino tukea työllistymistä”, sanoo Maija Salmelin Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto Pokelta. Salmelin on mukana OsaajaKS-palveluketjun ohjauspalveluiden kehittämisessä.

Työnantajien antamien tietojen perusteella alueen oppilaitokset osaavat kehittää työelämän tarpeisiin vastaavaa koulutusta. Samalla saadaan tietoa eri organisaatioiden rekrytointitarpeista. Aiempaa tiiviimpi vuorovaikutus ja tiedon jakaminen tuovat työnantajien ja työnhakijoiden odotuksia lähemmäs toisiaan.

Uraohjauksessa täytyy ennakoita tulevaa

OsaajaKS-palveluketjulla halutaan luoda selkeämpää kokonaiskuvaa keskisuomalaisista työllisyyttä edistävästä palveluista. Koulutuksia ja uraohjausta sekä osaamistarpeita koskeva tieto on jokseenkin sirpaleista, joten kokonaisuus vaatii monipuolista yhteistyötä niin asiakkaiden, työllisyyden kuntakokeilun ihmisten kuin hankkeen oppilaitosten kanssa.

Ajatuksena ei ole siis luoda täysin uutta palvelukonseptia, vaan koota ja hioa yhteen sitä monipuolista palvelukokonaisuutta, joka on jo olemassa.

”Työllisyyden kuntakokeilussa on runsaasti uraohjauksen osaamista, sillä sinne yhdistyy nyt eri tahojen palveluita. Tämän palveluiden verkostokartan hahmottaminen on tärkeää, jotta saamme sen OsaajaKS-palveluketjuun”, Kaisa Lassila sanoo.

Uraohjauksessa täytyy huomioida myös työelämän nopea muutos, johon ei ehditä vastata enää vain perinteisellä tutkintokoulutuksella, vaan osaamista on hankittava työuran aikana. Maija Salmelinin mukaan katse on pidettävä nykyhetken lisäksi myös horisontissa, sillä esimerkiksi digitaidot vaativat aktiivista kehittämistä.

”Uraohjauksessa on pystyttävä myös osaamisen ennakointityöhön. Miten voimme nyt vahvistaa tulevaisuuden polkuja?”

Uusi jatkuvan oppimisen palveluketju Keski-Suomen työllisyyden kokeilukuntiin -hanke (2020–2023) auttaa keskisuomalaisia työnhakijoita työllistymään lisäkoulutuksen avulla ja alueen työnantajia saamaan näin osaavia työntekijöitä. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama hanke keskittyy työvoimaa tarvitseville aloille, joita Keski-Suomessa ovat sosiaali- ja terveysala, kone- ja tuotantotekniikka sekä ICT-alat.

Lue lisää:

[OsaajaKS.fi](#) – Uusi jatkuvan oppimisen palveluketju Keski-Suomessa

[Jyväskylän seudun työllisyyden kuntakokeilu](#)

Kirjoittaja:

Heli Joutsen, Markkinointisuunnittelija
Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto
heli.a.joutsen@ju.fi

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaajien palautteet](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

<https://peda.net/hankeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

Aikuisten ohjaustoiminnan konseptointi ja mallintaminen Etelä-Savossa –hanke

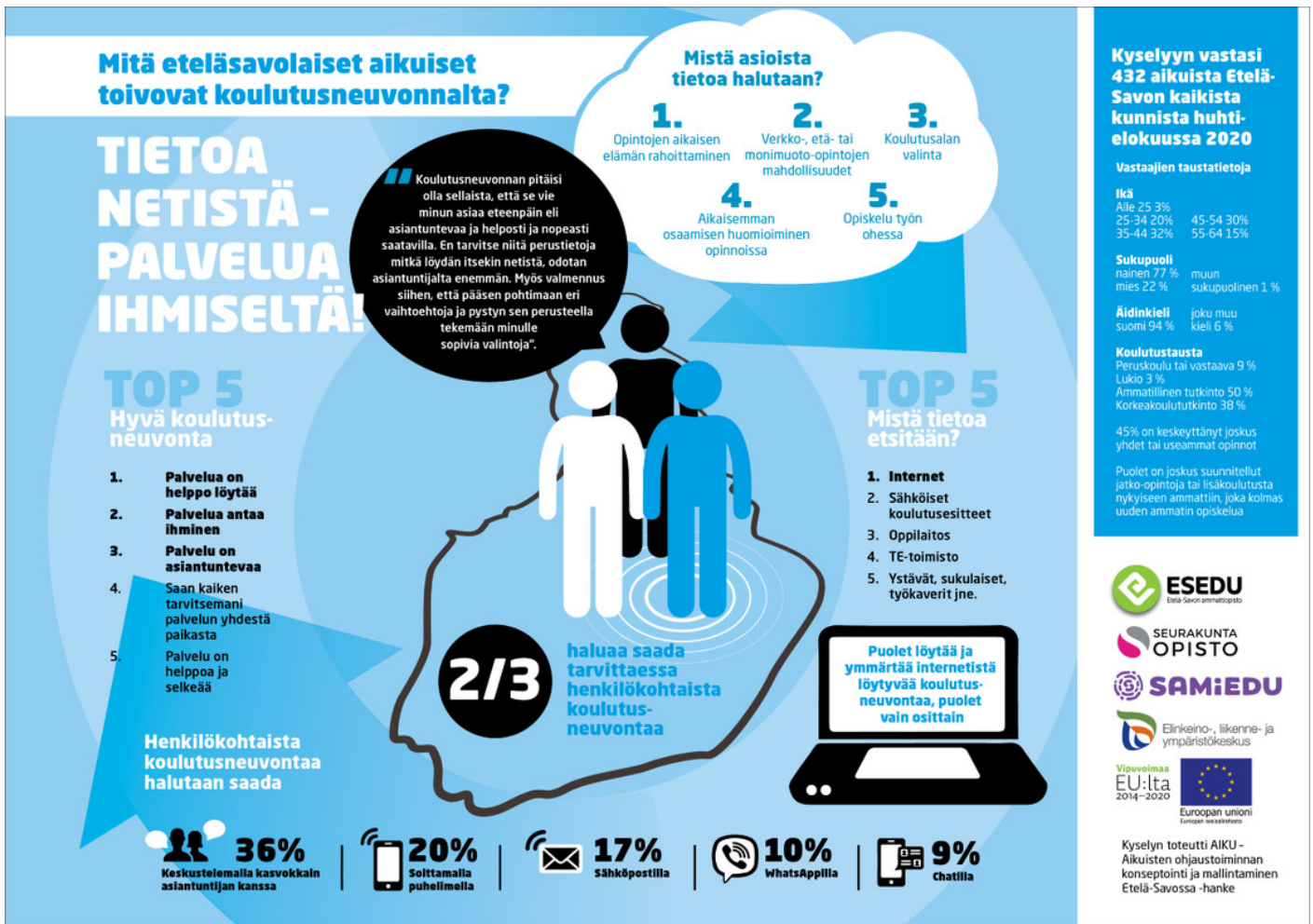
Tietoa netistä – Palvelua ihmiseltä

Aikuisten ohjaustoiminnan konseptointi ja mallintaminen Etelä-Savossa –hanketta (AIKU) on toteutettu kolmen ammattiotiston (Esedu, Samiedu ja Pieksämäen Seurakuntaopisto) yhteistyönä (1.1.2020-30.8.2021). AIKU:n päättävöitteinä on ollut selvittää edellytyksiä maakunnalliselle verkostomaisesti toimivalle aikuisten koulutukseen ohjauksen mallille sekä pilotoida aikuisten henkilökohtaista koulutusneuvontaa ja palveluohjausta.

Kehittämistyön pohjaksi toteutettiin asiakaslähtöinen selvitys aikuisten koulutusneuvonnan tarpeista Bikva-mallia mukailien (Krogstrup 2004, 7) (vrt. Elinikäisen ohjauksen strategiset tavoitteet ja toimenpide-suositukset 2020–2023). Verkkokyselyyn osallistui yhteensä 432 kohderyhmään kuuluvaa 25-65-vuotiasta vastaajaa. Verkkokyselyssä saatua perusaineistoa rikastettiin sidosryhmien asiakastyötä tekevien asiantuntijoiden sekä johtajien haastatteluilla (mm. TE-toimisto, TYP, kuntien työllisyyskoordinaattorit).

Selvityksellä saatiin monipuolisesti tietoa koulutusneuvonnan nykytilasta ja kehittämistarpeista Etelä-Savossa. Selvityksen aineistoa lähestyttiin tilastollisesti sekä sisällönanalyysia hyödyntäen. Tietoa saatiin muun muassa vastaajien taustoista, koulutusneuvonnan sisällöllisistä tarpeista ja lähteistä sekä laadusta. Analyysin perusteella aineistoa teemoiteltiin. Yhdeksi teemoista muodostui internet koulutusneuvonnan välineenä. Puolet vastaajista arvioi osaavansa hyödyntää verkon kautta tarjolla olevaa koulutusneuvontaa ja puolet koki, että tiedon löytäminen ja ymmärtäminen onnistui vain osittain. Vastaajista 2/3 ilmoitti tarvitsevänsä henkilökohtaista koulutusneuvontaa. Toiveena oli, että palvelua antaa ihminen.

Selvitykseen perustuen myös verkostotoimijoille on kohdennettu toimenpiteitä. Keväällä 2021 on järjestetty työpajoja koulutusneuvonnan tietotaidon päivittämiseksi ja verkostoitumisen tukemiseksi. Lisäksi on tuotettu webinaarisarja asiakastyötä tekevien tueksi. Asiakastyötä on pilotoitu selvityksen pohjalta Etelä-Savon alueella. Toimintamalli on muovautumassa verkostojen työtä tukevaksi ja asiakastyötä tekevät tahot ovat kokeneet hankkeen toiminnan tarpeellisena. Mahdollisen jatkohankkeen aikana tavoitteena on mm. tukea kuntakokeilujen toimintaa ja jatkaa aikuisten koulutusneuvonnan verkostomaisen mallin tiivistämistä. AIKU-hanketta rahoittaa Euroopan Sosiaalirahasto ja Etelä-Savon ELY-keskus.

Lähteet:

Krogstrup, H. K. (2004). *Asiakaslähtöinen Bikva-malli*. FinSoc Arviointiraportteja 1/2004. Helsinki: Stakes.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201204193603>

Nygren, H., Häkkinen, T., Honkonen, M. & Hallikainen, M. (2020). Selvitys koulutusneuvonnan nykytilasta ja kehittämistarpeista Etelä-Savossa. <https://www.esedu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Selvitys-aikuisten-koulutusneuvonnan-nykytilasta-ja-kehittamistarpeista-Etela-Savossa-2020.pdf>

Valtioneuvosto (2020). *Elinikäisen ohjauksen strategia 2020–2023*. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:34.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-536-8>

Kirjoittajat:

Hanna Nygren

hanna.nygren@samiedu.fi

Minna Hallikainen

minna.hallikainen@esedu.fi

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaä pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>

VN TEAS selvitys: Työmarkkinatieto digitalisoituvassa Suomessa

Valtioneuvosto julkaisi 21.4.2021 selvityksen, jossa kartoitettiin eri maissa käytössä olevia työmarkkinatietojärjestelmiä ja palveluja, niihin liittyvää tutkimusta ja palvelujen kehittämiseen käytössä olevia kotimaisia tietovarantoja. Hankkeen loppuraportissa ehdotetaan seitsemään eri kehitysalueeseen liittyen yhteensä viittätoista kehityshanketta seuraaville alueille:

1. Avoimien tietovarantojen ja rajapintojen kehittäminen
2. Työmarkkinainformaation koontamispalvelu
3. Massadatan ja analytiikan uudet menetelmät
4. 21-vuosisadan osaamiset ja henkilöiden kykyihin ja persoonallisuuteen liittyvä tieto
5. EU:n osamisen data-avaruus
6. Työmarkkinatietojärjestelmien kansainvälinen ja sosiaalinen ulottuvuus
7. Työmarkkinatiedon tulevaisuutta kartoittava ennakointiprosessi

Tutkimus on toteutettu huhtikuun 2020 ja maaliskuun 2021 välisenä aikana osana valtioneuvoston vuoden 2020 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa. Sen ovat tehneet Meaning Processing Oy:n johtava tutkija Ilkka Tuomi, Konsultointi Kestävä Innovaation johtava tutkija Antti Hautamäki ja HeadAI Oy:n perustaja Harri Ketamo. Tutkimus on toteutettu huhtikuun 2020 ja maaliskuun 2021 välisenä aikana.

Lisätiedot:

Tuomi, I., Hautamäki, A. & Ketamo, H. (2021). Työmarkkinatieto digitalisoituvassa Suomessa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:24. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-271-8>

Tuloksista kertova tiedote Valtioneuvoston sivuilla:

<https://tietokayttoon.fi/-/10616/selvitys-koulutus-ja-uravalintojen-tueksi-tarvitaan-uudenlaista-tyomarkkinatietoa>

[Edellinen](#) | [Palaa pääsivulle](#)

Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta nro 19, toukokuu 2021

<https://peda.net/hankkeet/elotori/ajankohtaiskatsaus19>